

Odborná skupina Organizace výzkumu České fyzikální společnosti JČMF
<http://jcmf.cz/osov>

pořádá LXXV. Akademické fórum

Podivnosti české akademické samosprávy

ve čtvrtek 13. října 2016, 14:00–17:00

ve Velké posluchárně v sídle Jednoty českých matematiků a fyziků, Praha, Žitná 25.
Seminář je veřejný a volně přístupný.

Program

13:30–14:10 Registrace.

14:15 1. Zahájení. Uvítání. Informace.

14:30 2. **Doc. JUDr. Filip Křepelka, Ph.D., Právnická fakulta Masarykovy univerzity:**
Podivnosti české akademické samosprávy.

Klíčová rozhodnutí o výuce a výzkumu a jejich personálním zajištění se v Česku činí na fakultách jako autonomních částech univerzity. Poměry na jednotlivých fakultách téže univerzity se běžně zásadně liší. Proto si naši pozornost zaslouží fakultní úroveň akademické samosprávy. Dále uvedené platí srovnatelně rovněž pro celé univerzity.

Výrazný je především vysoký podíl – třetina až polovina – studentů v akademických senátech jako jediném skutečně samosprávném orgánu instituce. Přehlížet však nelze ani značné rozdíly v podílu pedagogů jednotlivých hodností - od drtivé převahy až po subrepresentaci či absenci profesorů a docentů jako nositelů vyšších hodností.

Značný podíl studentů je problematický při volbě děkana. Při pravidelném rozdělení pedagogů nakonec soudržní studenti zpravidla rozhodnou a někdy pedagogům děkana přímo vnutí. Převaha odborných asistentů, asistentů a lektorů v podřízené pozici a na termínovaných úvazcích pak omezuje schopnost takového děkana dozorovat.

Nezájem profesorů a docentů o členství lze vysvětlovat inkompatibilními funkcemi proděkanů, poukazem na členství ve vědeckých radách, ale vytušit lze také nezájem vystavovat se hodnocení kolegů – často mladších a nižších hodností – v tajných volbách.

Dozor ze strany těchto samostatných pedagogů s potřebnými zkušenostmi pak ještě omezuje hierarchie. Proděkani a vedoucí kateder/ústavů jsou děkanovi podřízeni.

Srovnání s cizinou ukazuje, že český model je výstřední. Na evropských univerzitách jsou samosprávná grémia se zaručenou polovinou, ba převahou profesorů a dalších samostatných pedagogů a s výrazně menším podílem studentů – průměrně zhruba pětinou.

Tento evropský model je výsledkem korekce demokratizace univerzit v západní Evropě před půlstoletím. Vymohlo si ji studentské hnutí. Brzy se však ukázalo, že dát převahu studentům společně se začínajícími pedagogy nelze. Akademická samospráva nemůže být jiná, než stavovská, neboť jednotlivé skupiny – profesori a další samostatní pedagogové, asistenti a ostatní pomocní pedagogové, studenti včetně doktorandů a další odborní a běžní zaměstnanci mají rozdílné úkoly a zkušenosti.

U nás jsou akademické senáty řady agend zbaveny, protože se všeobecně považují za nehodné je vykonávat. Politické rozhodování o směřování fakulty se tak dělí mezi akademický senát, vědeckou radu, kolegium proděkanů a porady vedoucích kateder/ústavů. Studenti tak jednou za několik let vykonávají obrovskou moc při volbě děkana, zároveň se neučí podílet se na řadě často rutinních rozhodnutí. Fakulty se neopírají o kolektivy pedagogů. Pedagogové se na rozhodování podílejí podle své formální a faktické autority. Často se tak děje pokoutně.

Český model fakultní a univerzitní akademické samosprávy existuje již třetí desetiletí, na řadě fakult se dostává do hluboké krize. Dotčeny jsou zejména fakulty humanitní, které se už tak považují za slabou část českého vysokého školství.

15:20 3. Vyhrazeno pro vystoupení představitele Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

15:?? 4. Přestávka. Skupinové a individuální konzultace a diskuse.

16:00 5. Diskuse ad 1, 2, 3.

16:40 6. Obecná diskuse.

16:55 7. Závěr. Výhled na LXXVI. Akademické fórum 10. 11. 2016.

17:00 Ukončení.

17:00–18:00 Seminární místnost je k dispozici ke skupinovým a individuálním konzultacím a diskusím.

Těšíme se na Vaši účast.

**Za Odbornou skupinu Organizace výzkumu ČFS JČMF
Prof. RNDr. Martin Černohorský, CSc., předseda
cernohorsky@physics.muni.cz, tel. 605 707 876**